

ВИОКРЕМЛЕННЯ ЗМІСТУ АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ДЕРЖАВНОЇ ПРИКОРДОННОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНИ

Костянтин Антонович КАЗМІРУК,

*аспірант закладу вищої освіти
«Міжнародний університет бізнесу і права»*

Адміністративно-правове регулювання діяльності Державної прикордонної служби України (ДПСУ) є важливим елементом забезпечення національної безпеки, територіальної цілісності та правопорядку на державному кордоні. У сучасних умовах воєнного стану, зростання загроз прикордонній безпеці та активізації міграційних процесів роль адміністративно-правових механізмів управління ДПСУ набуває особливої актуальності. Зміст адміністративно-правового регулювання у цій сфері охоплює систему норм, принципів і методів, що визначають організацію, повноваження, форми та методи діяльності служби, а також порядок взаємодії з іншими органами державної влади. Виокремлення змісту цього регулювання дозволяє глибше зрозуміти структуру правового забезпечення прикордонної діяльності, визначити напрями її вдосконалення та адаптації до європейських стандартів управління безпекою кордонів.

Ефективне функціонування державної правоохоронної інституції неможливе без чіткого правового механізму, що регулює її повноваження, функції, організаційну структуру та порядок взаємодії з іншими суб'єктами владних повноважень. Так, ми можемо справедливо визначити, що адміністративно-правове регулювання діяльності Державної прикордонної служби України виступає ключовим інструментом публічного адміністрування у сфері забезпечення національної безпеки, територіальної цілісності та дотримання прав людини на державному кордоні.

У науці адміністративного права існує декілька концептуальних підходів до визначення сутності адміністративно-правового регулювання, кожен з яких підкреслює певний аспект цього явища, які ми розкриємо у цього підрозділі.

Так, у межах галузевого підходу, адміністративно-правове регулювання розглядається як один із видів загального правового регулювання, що притаманний саме адміністративному праву. Його специфіка полягає в тому, що він реалізується через інститути, норми, принципи та методи, які є характерними для конкретної галузі правової системи. Такий підхід дозволяє визначити чіткі межі правового впливу у сфері публічного управління, що здійснюється за допомогою владних, імперативних, односторонніх приписів, спрямованих на забезпечення публічного порядку, державного контролю й захисту прав та свобод громадян [1]. Науковець В. Теремецький трактує адміністративно-правове регулювання, як цілеспрямований вплив правових норм, прийнятих державою, який забезпечується відповідними адміністративно-правовими засобами, за допомогою якого врегульовуються суспільні відносини [2, с. 51]. Науковці навчального посібника з адміністративного права під адміністративно-правовим регулюванням розуміють цілеспрямова-

ний вплив норм адміністративного права на суспільні відносини з метою забезпечення за допомогою адміністративно-правових заходів прав, свобод і публічних законних інтересів фізичних і юридичних осіб нормального функціонування громадянського суспільства й держави [3]. Отже, виходячи із цих трактувань у контексті діяльності Державної прикордонної служби України адміністративно-правове регулювання, як галузеве, проявляється у встановленні та впорядкуванні правовідносин, що виникають у процесі охорони державного кордону, здійснення прикордонного контролю, застосування адміністративного примусу, притягнення до адміністративної відповідальності за порушення прикордонного режиму, взаємодії з іншими органами державної влади та суб'єктами міжнародного права. Відповідно до законодавства ДПСУ це орган виконавчої влади, наділений адміністративною компетенцією, що реалізується через діяльність структурних підрозділів, посадових осіб і службових механізмів, підпорядкованих принципам ефективності, відкритості та підзвітності. Виходячи із інституційного підходу до Державної прикордонної служби України, що дозволяє розглядати адміністративно-правове регулювання її діяльності як частину широкої системи публічного управління, в якій ДПСУ взаємодіє з органами державної влади, органами місцевого самоврядування в межах прикордонних територіальних громад, міжнародними організаціями та інституціями, недержавними організаціями через делегування повноважень у сфері безпеки, інформаційного супроводу та логістики. У межах такого підходу ДПСУ не ізольовано реалізує свої повноваження, а функціонує як інституціоналізований компонент загальнодержавної системи публічного адміністрування, що забезпечує охорону державного кордону в умовах міжвідомчої співпраці та комплексної безпеки.

У Державна прикордонна служба функціонує як правоохоронний орган зі спеціальним статусом реалізуючи свої повноваження на основі прийнятих адміністративно-правових актів, здійснює виконавчо-розпорядчі функції з охорони державного кордону, забезпечує примусове виконання адміністративних норм, контролює дотримання прикордонного режиму та притягує до відповідальності за його порушення. Таким чином, на нашу думку, виконавчо-розпорядчий підхід дозволяє розглядати адміністративно-правове регулювання як динамічний процес реалізації публічної влади, який має стабілізуючий характер, забезпечує правопорядок у прикордонній сфері та гарантує безперебійне функціонування прикордонної інфраструктури держави.

Отже, зміст адміністративно-правового регулювання діяльності Державної прикордонної служби України полягає у системному впливі норм адміністративного права на організацію та реалізацію її повноважень у сфері охорони державного кордону. Це регулювання забезпечує законність, ефективність та прозорість діяльності прикордонних органів, сприяє координації міждержавної співпраці та посиленню прикордонної безпеки. Подальше вдосконалення адміністративно-правового механізму регулювання має бути спрямоване на підвищення рівня правової визначеності, цифровізацію управлінських процесів, а також гармонізацію національного законодавства з нормами Європейського Союзу, що стане запорукою ефективної діяльності ДПСУ у сучасних умовах.

Список використаних джерел:

1. Ківалов С. В. Адміністративне право: навчально-методичний посібник (для здобувачів вищої освіти денної форми навчання) Одеса : Фенікс, 2019. 136 с. URL: <http://dspace.onua.edu.ua/handle/11300/12119>.
2. Теремецький В. І. Поняття адміністративно-правового регулювання у сфері оподаткування. *Держава та регіони*. Серія «Право». 2012. № 1 (35). С. 50-54
3. Адміністративне право України: основні категорії та поняття : навчальний посібник / В.І. Загуменник, В.В. Мусієнко, В.В. Проценко ; за заг. ред. О.Х. Юлдашева. Київ : Поліграфіст, 2010. 512 с.